

יורם שפטל:

הבוקר

אחרי...

שחשבתי להתפטר מהתיק. אחריכך, ככל המצבים הקשים ובכל העלבונות של השופט רב לוי לא חשבתי לרגע להתפטר. כי זה היה נראה כהתקפלות, ולא הייתי מוכן לצאת מהתיק הזה כאיש מובס. זה בניגוד לאופי שלי."

התנגשות עם

דב לוי

אמנם, כל מי שהאזין למישפט דמיאניוק ברדיו, או שצפה בו בטלוויזיה, התרשם ממיספרן הרב של הצפרדעים שהיה על שפטל לבלוע. בתחילת המישפט — מעמיתו אוקונור, ואחר כך בעיקר מבית המישפט, ובמיוחד מהשופט רב לוי. שפטל אינו יודע את הסיבה לעוינות המיוחדת שגילה כלפיו השופט העליון. אבל עורכי־דין ותיקים טוענים שהם זוכרים את ראשית הסיכסוך בין עורך־הדין הצעיר שפטל, ובין השופט המחוזי רב לוי, עוד בשנת 1979.

רב לוי, עוד בשנת 1979. "אני לא מאמין שהוא נוטר לי טינה מאז בגלל העניין הזה", אומר שפטל, "אבל הרבה עורכי־דין, המכירים את הסיפור, נשבעים שזו הסיבה לעוינות שלו."

ב־1979 ייצג שפטל עבריו מראש־שו"ל ציון, בשם מרציאנו, שנאשם יחד עם אחרים בפיצוץ ביתו של שוטר. התיק נידון בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, לפני הרכב של שלושה שופטים, שבראשו עמד השופט רב לוי, שהיה אז עדיין שופט מחוזי.

במאי 1979 הודיע השופט לוי לכל המשתתפים בתיק כי המישפט יידחה

"אִי־אפשר להכחיש, אני אדם יודע מי אני ומה אני, מכירים אותי בכל מיסעדה וחוף־ים ובכל מועדון, הצגה וסרט שאני הולך. כולם מזהים אותי, נעשיתי פיתאום מפורסם.

זה לא בליכר רע. לא טובלים מזה. אני, בכל אופן, לא סובל מזה." כך אומר יורם שפטל בחיוך, ימים אחדים אחרי שסיים את סיכומיו במישפט ג'ון איוואן דמיאניוק.

בתחילת המישפט, בדיוק לפני שנה, היה שפטל עורך־דין אלמוני. בקפיט־ריה של בית־המישפט בתל־אביב הכירו אותו כאחד מעורכי־הדין הצעירים. בעל ביטחון עצמי ולשון בוטה, לעיתים. הוא הופיע במישפטים של עברייניים־מים, שודדים וגנבים, והתיק של שפטל בביטחון להרגיז את השופטים ולא לוותר להם במאומה. ופיתאום, כסוס שחור, קפץ לספסלי הסניגוריה לצידו של מרק אוקונור, האמריקאי־האירי רבי־הקסם, במישפט־השואה הגדול מאז מישפט אייכמן.

"ביום הראשון למישפט, כששמעתי את אוקונור טוען בעניין חוסר־הסמכות של בית־המישפט ישראלי, רציתי להתפרט. ראיתי שאוקונור אינו יודע על מה הוא מדבר, ונכנסתי לפאניקה. לא האמנתי למי שמע אוניי, וחשבתי שאם התיק יפול עלי, אני לעולם לא אוכל להרים אותו, לא הכרתי או בכלל את התיק." אבל גם בחלומותיו הפרועים ביותר לא חלם שפטל שיום יבוא והוא יהיה עורך־הדין המוביל במישפט דמיאניוק. "אבל זו היתה הפעם היחידה

יורם שפטל, לפני ואחרי: בגלימה שחורה ועניבה בנאום

ולא קילל אותו. "רק פעם אחת, בקיץ, כאשר ישבתי באבטיחים (מיסעדת האבטיחים בשפת־ימה של תל־אביב), ניגש מישוה ודיבר לאיפה, אבל כל יתר הפניות אלי ברחוב היו רווקא כדי לחזק אותי ולתמוך בי."

הקרב עם אוקונור

ל מ מי שלא העריך את שפטל בתחילת המישפט נאלץ להתפעל מכוסר־האירגון שלו ומהצורה המרשימה שבה התגבר על החומר העצום לקראת הסיכומים. "לתביעה היו 20-25 איש, שעזרו בסיכומים, ואני

שכרה את האולם הזה... והשופט לוי התנפל עלי ואיים שיצטרך להוציאני מהאולם ולנקוט נגדי אמצעים. זה היה נורא.

"ביחוד החמיר הדבר בגלל התנהגותו של אוקונור, שהיה אמור לתמוך בי. אבל בלישכה התקפל אוקונור והפסיק לעמוד לצדי. בכל יתר הפעמים לא סבלתי מההערות של השופט. הרי הכל נעשה בפומבי, וכל אחד יכול היה לראות מה קורה ולשפוט בעצמו, ואני לא בטוח שמי שיצא רע מכל העניין זה רווקא אני."

גם בפני התקפותיהם של ניצוליי השואה עמד שפטל בלי התרגשות מיוחדת. "היו ביניהם כאלה שדיברו

עד לחודש ספטמבר, מפני שהוא נוסע לחו"ל. שפטל היה הסניגור היחיד שביקש לשחרר את לקוחו בערבות בגלל הרחייה הארוכה של המישפט, אבל בית־המישפט לא נעתר לו. אז עירער שפטל בבית־המישפט העליון. נשיא בית־המישפט העליון ראן, השופט יואל זוסמן, אמנם לא שיחרר את הנאשם, אבל הטיח ביקורת נוקבת בשופט לוי על שדחה מישפט לתקופה כליכך ארוכה בגלל נסיעה לחו"ל.

כאשר התחרש המישפט, בספטמבר, פנה השופט לוי לשפטל באולם בית־המישפט, והביע את כעסו על שעירער בבית־המישפט העליון וגרם לכך שימתחו ביקורת על שופטים ויפגעו

ליוורם שפטל היו יחד שעות־טלוויזיה מאשר לאלכסיס. הוא סיים את המישפט הגדול ביותר בחייו. מה זה עשה לו?

סיכומי 95% מהחומר בעצמי ולברי. הייתי אפילו יותר מסודר מהם. למשל: את רשימת המוצגים העתיק בית המישפט ממני, כי אצלי היו פרטים נוספים שלא היו לשום אדם אחר. שפטל, המסתובב בחיי יום־יום בג'ינס משובשפים, הרזיים ענקיים על צווארו וטבעות גדולות על ידיו, אינו נראה כאדם מסודר. ובכל זאת כל

בחוסים־ליבם ובכאב, והבנתי אותם. אבל היו גם אחרים שצעקו וקיללו, וביררתי וגיליתי שאחד מהם התגורר אחרי השואה עוד כמה שנים טובות בגרמניה. או איזו זכות יש לו לצעוק עלי?" לדבריו, הוא מרגיש בשינוי ברעתי הקהל, מאז תחילת המישפט ועד היום. למרות ההרגשה שכולם נגדו, הרי שאיש לא פנה אליו ברחוב או ברמזור

בשם הטוב. "הופעתי מאז עוד הרבה פעמים לפני השופט לוי, ואני לא זוכה באהדה מרובה ממנו", אומר שפטל. כאשר להרגשתו של שפטל לגבי העלבונות והזלזול שגילה כלפיו השופט לוי במישפט דמיאניוק הוא אומר: "רק פעם אחת הרגשתי רע מאוד. ממש גרוע. זה היה כאשר אמרתי את המילים, לא בשביל זה התביעה

עם השופט לוי
תקרית לפני חשע שנים